

Motivatie bij re-integratie

Leren werkt

Motivatie is van levensbelang voor succesvolle re-integratie. Wat motiveert iemand om te zoeken en blijven zoeken naar werk? Re-integratiebedrijf Agens, de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) en de Universiteit Maastricht (UM) werken samen om antwoord te vinden op deze vraag. Een van de onderzoeken, een onderzoek naar doeloriëntaties, levert alvast interessante en verrassende inzichten op.

In dit onderzoek kreeg een grote groep cliënten (totaal 156) een van de vier onderstaande workshops aangeboden. De cliënt wist niet welke workshop hij kreeg. Alle workshops hadden dezelfde naam: 'meer over jezelf en werk zoeken'.

1. Prestatiedoelen

De deelnemers formuleren wat ze willen bereiken in hun zoektocht naar werk de komende twee weken (bijvoorbeeld 'vijf geschikte vacatures vinden').

2. Leerdoelen

De deelnemers formuleren wat ze willen leren in hun zoektocht naar werk de komende twee weken (bijvoorbeeld 'gesprekken oefenen').

3. Actieplannen

De deelnemers maken concrete plannen (bijvoorbeeld 'vrijdagochtend naar uitzendbureau X om vacatures te bekijken').

4. Enneagram

De deelnemers onderzoeken wat voor soort persoonlijkheid ze zijn en wat dit betekent voor hun zoektocht naar werk (bijvoorbeeld 'ik ben een perfectionist en stel bij het werk zoeken hoge eisen aan mezelf').

Eén aanpak bleek duidelijk het meest effectief. Bij welke van de vier workshops gaan de deelnemers harder en met meer resultaat naar werk zoeken?

Leren werkt

Uit het onderzoek blijkt dat van de cliënten die de workshop leerdoelen volgden acht weken later een aanzienlijk groter deel werk had gevonden: 33% tegenover 10% bij prestatiedoelen en 11% bij enneagram (zie grafiek). (De groep actieplannen is niet meegenomen in deze meting). Ook blijkt dat de groep die leerdoelen formuleerde minder last van uitstelgedrag had en meer tijd besteedde aan werk zoeken dan de andere groepen. Bij de groep leerdoelen is er duidelijk sprake van een stijgende lijn. Het stellen van leerdoelen motiveert cliënten dus blijkbaar om werk te zoeken en ze boeken meer resultaat!

Waarom werkt leren?

Of iemand leerdoelen of prestatiedoelen stelt is afhankelijk van zijn of haar oriëntatie en situatie. In de loop van zijn leven ontwikkelt iemand een voorkeur voor leer- of prestatiedoelen. Deze oriëntatie is niet allesbepalend en ook veranderbaar.

Uit de literatuur is bekend dat vertrouwen in eigen kunnen (self-efficacy) een belangrijke factor is bij het werk zoeken. Vertrouwen in eigen kunnen is de hoeveelheid vertrouwen die iemand in zijn vaardigheden heeft (bijvoorbeeld werk zoeken). Door prestatiedoelen te stellen en successen te behalen neemt het vertrouwen in eigen kunnen toe. Door (aanhoudende) faalervaringen neemt het af. Juist de weg naar werk ligt vol met faalervaringen: geen geschikte vacatures kunnen vinden, geen reactie krijgen op je brief, niet uitgenodigd worden voor een gesprek... Dit ondermijnt het vertrouwen in eigen kunnen ernstig. De angst om fouten te maken zet een grote rem op de inspanningen van de cliënt. Bij elke faalervaring neemt het vertrouwen in eigen kunnen af.

Door cliënten aan te moedigen leerdoelen te stellen geef je de boodschap dat je werk zoeken kunt leren zoals iedereen jongleren kan leren. Als je er slecht in bent kan je er beter in worden door veel te oefenen en steeds verschillende dingen te proberen. Fouten (faalervaringen) zijn een onderdeel van het leerproces. Dit werkt motiverend om iets te gaan doen.

Motiveren of controleren?

Werkzoekenden krijgen een druk opgelegd om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan. Deze druk komt voort uit maatschappelijke en economische belangen.

De gangbare benadering hierbij is activeren en controleren: duidelijke afspraken maken (dat ga je doen) en de voortgang controleren (heb je het gedaan?). Dit wordt extra kracht bijgezet door benaderingen als Work First. Zo snel mogelijk aan de slag en niet te veel overleggen met de cliënt. Diverse onderzoeken geven aan dat dit effect heeft. Door mensen op zo'n manier aan te sturen (afspraken maken en werkzaamheden opleggen) en te controleren, zonedig met sancties, krijg je iemand in beweging. Maar dit is alleen een tijdelijke beweging en geen verandering van binnenuit.

Door te kijken wat iemand bij zichzelf wil en kan ontwikkelen (leerdoelen), komt hij in beweging en beklift de verandering ook veel beter. De groep met leerdoelen in ons onderzoek ging veel harder aan het werk dan de andere groepen. Zij werden niet gecontroleerd. Dus mensen die met leerdoelen werken zijn meer intrinsiek gemotiveerd en blijven in beweging. Na twee maanden was men nog steeds hard op zoek naar werk en met succes. Controleren is in deze benadering veel meer blijven ondersteunen en uitdagen. Door weer uitdagingen aan te durven gaan, kan het vertrouwen in eigen kunnen weer groeien.

Drs. Arjan van Dam
adviseur Kennis & Innovatie Agens

Meer informatie

Voor meer informatie over de onderzoeken kunt u contact opnemen met Arjan van Dam, e-mail: arjan.van.dam@agens.nl of telefoon 06 22 07 50 34.

Het onderzoek naar doeloriëntaties is uitgevoerd door drs. Gera Noordzij (EUR) en drs. Naomi de Boer (UM).

Dr. Edwin van Hooft (EUR) heeft onderzoek gedaan naar de voorspellers van werkhervatting.

Drs. Gera Noordzij gaat verder met het onderzoek naar de invloed van doeloriëntaties op het re-integratieproces. In samenwerking met Agens is zij gestart met een promotietraject. Als onderdeel hiervan gaat zij ook onderzoeken of leerdoelen effectief zijn in sociale activeringstrajecten.

Symposium

Edwin van Hooft en Gera Noordzij presenteren hun onderzoeksresultaten op het Agens Symposium 'Wat Werkt' op 29 november 2007, van 12.30 - 17.00 uur (Educatorium Universiteit van Utrecht, Leuvenlaan 19). Aanmelden kan tot en met 21 november per e-mail: symposium2007@agens.nl o.v.v. naam, functie en organisatie.

Actueel

Kick van der Pol benoemd als nieuwe voorzitter Boaborea

Kick van der Pol wordt de nieuwe voorzitter van Boaborea, de brancheorganisatie voor werk, loopbaan en vitaliteit. Met de benoeming gaat de branche een nieuwe fase in waarbij optimaal wordt bijgedragen aan het maatschappelijk debat om meer mensen langer en gezonder aan het werk te krijgen en te houden.

Kick van der Pol volgt Ella Vogelaar op, die in februari is benoemd tot minister voor Wonen, Wijken en Integratie. Vogelaar was voorzitter vanaf de start in 2001 van Borea, en heeft het samengaan met de brancheorganisatie voor arbodiensten begeleid.

Van der Pol heeft ruime ervaring in de publieke sector bij de agrarische sectorraden (o.a. Stigas) en Relan en in de private sector, laatstelijk als voorzitter van de hoofddirectie Interpolis NV en als vice voorzitter van de Raad van Bestuur van Eureko. Netwerk en ervaring worden gekoppeld aan een heldere visie. Boaborea staat met haar 'aanbod aan de BV Nederland' aan de vooravond van een groot aantal nieuwe uitdagingen: een aantrekkelijke economie en de ambitie om veel meer mensen duurzaam aan het werk te krijgen en te houden. 'Dat betekent dat we met sociale partners de handschoen moeten oppakken om employability, gezondheidsbeleid en duurzame re-integratie daadwerkelijk te verbinden en vorm te geven. Het innovatieve vermogen van de markt is daarbij van het grootste belang', aldus Kick van der Pol bij zijn benoeming.